

ИНФОРМАТИЗАЦИЯ И ОБРАЗОВАНИЕ - ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО

Мариана Петрова

Симбиозата информатизация-образование е фундаментална предпоставка за формиране днес на утрешия образ на обществото. Обобщени и дефинирани са проблеми на обучението по информатика без да се претендира за изчерпване както на тяхното многообразие, така и на сложността на зависимостите на това обучение с образованието и информатизацията на обществото.

В годините на прехода от едно столетие, създадо предпоставките за информатизация на обществото, към следващото столетие, за което широко се прогнозира една от основните му характеристики да бъде повсеместно проникваща и глобализираща се информатизация на всички сфери на живота, човечеството е изправено пред обективната потребност да постави в светлината на обществения прожектор възникващите важни глобални проблеми, да изведе, развие и реализира основополагащите социални идеи на нашето време. Обективизира се тенденцията за навлизане в нова сфера на научно-техническата революция и нейното влияние за проектиране образа на нова обществена формация (3).

В тази тенденция информацията и знанието заемат първостепенно място. Те са в основата на "създаването на хибриден интегрален интелект" (2, стр.6) и възлагането на очаквания върху този човеко-машинен интелект да осигурява прогресивно развитие, да осмисля и издига приоритета на разума, да съхранява и разширява спектъра на духовно-интелектуалните ценности на обществото. Ретроспекцията на света и нейната проекция към бъдещето показва оформяща се тревога, произтичаща от способностите или неспособностите на хората с различна професионална квалификация да възприемат, осмислят и разбират многообразната и експоненциално увеличаваща се информация.

Това определя делението на хората на способни да възприемат и разбират многообразието от информация, на способни конкретно да прилагат информацията и на такива, които не са способни нито да я възприемат и разбират, нито да я прилагат. Така се формира източник за полюсиране и разрыв между знаещи и незнаещи. Затова е все по-очевидна "необходимостта от обща култура като фундамент и фактор за придо-

биване на широка функционална грамотност и компетентности, на специални знания и умения.”(2, стр.7). Така “тя все повече се свързва с по – глобалната идея за неограничен простор на индивидуалните способности и компетентности над тяхното утилитарно разбиране на досегашната професионална подготовка. В информационното общество информацията доминиращо благоприятства получаването главно на знание-информация, а преходът към знание-мисъл е дълбокият резултат от собствените усилия на индивида да разбере смисъла на знанието-информация. Знание-мисъл е това, което човек е сътворил сам или предимно сам. Истинското знание и познание е това, което човек е придобил (а не получил) и умее да го приложи.” (2, стр.7).

В тази връзка информатизацията и нейната ускорена глобализация (и като потенциална предпоставка по пътя към възможно бъдещо световно общество и като ежедневно присъствие в живота сега) изисква адекватно на ролята и значението си за обществото комплексно научно – обосновано изследване и конкретно разработване и решаване на широкия спектър от въпроси от приложните науки. На преден план сред тях се откроява новия оформящ се феномен за отношението информатизация – образование, за което се обективизират основания то да бъде развито в отношение информатизация – образование – информатизация. В то

ва отношение специално е мястото и голяма е ролята, която трябва да играе обучението по информатика.

Проблемите на обучението по информатика са многоаспектни. Сред тях на първо място следва да се постави реално обоснованата потребност от изследвания, разработване и развитие на научна методология, върху която да се поставя и реализира обучението по информатика. На второ място са теоретическите и практическите изследвания на взаимоотношенията на това силно специфично обучение с фундаменталните и частноприложни науки. На трето място е необходимостта от определяне и създаване на механизми за преосмисляне и развитие на функциите и целите на обучението по информатика в различните образователни степени – от детската градина, през началното, основното и средното образование до обучението в информатичните и неинформатичните специалности във висшите учебни заведения (ВУЗ). На четвърто място това са въпросите за единството, хармонията и методичната хронология на учебния материал както за отделните образователни степени, така и за целия цикъл на образованието. На пето място сред проблемите на обучение могат да бъдат поставени тези за подходите за внедряване на информатиката в образованието. На шесто място, това са актуалните въпроси за разработване на комплексна и произтичащи от нея

частни методики за обучение по информатика като учебни и научни дисциплини. На седмо място са проблемите за измерване и оценка на ефективността на обучението по информатика. На осмо място са отношенията на дисциплините, реализиращи обучение по информатика с другите дисциплини от образователния цикъл. На девето място могат да бъдат изведени собствените проблеми на самата дисциплина “методика на обучението по информатика” във ВУЗ.

Дефинираните обобщени групи от проблеми на обучението по информатика далеч не изчерпват тяхното многообразие и сложните зависимости на това обучение с образованието и информатизацията на обществото. Целенасоченото дълбоко проникване в цялостната, сложна и многостранна същност на обучението по информатика от позициите на науката, и преди всичко от тези на педагогическата наука, си поставя за цел да освети гносеологическите корени, да открие отправните опорни точки за научно – обоснован анализ

на конкретните въпроси на обучението по информатика в реалната сложност и многообразието на отношението информатизация на обществото – организирано образование – обучение по информатика – организирано образование – информатизация на обществото.

Основа за изследване на информацията и образованието са: общовалидните методи на познанието, методите на отделните науки, инструментариума на педагогическата наука, обобщената в монографични и периодични научни издания теория и практика на информатизацията на обществото, на организираното образование и в частност на обучението по информатика. Анализът на практическия опит в обучението по информатика в различните образователни степени е на база натрупаната информация и непосредствените впечатления от пряката преподавателска работа във ВУЗ. За нуждите на изследването са подготвени и проведени методически експерименти за обучение по информатика в неинформатични специалности.

ЛИТЕРАТУРА

Бешенков, С. А., Матвеева Н. В. Обучение информатике в среднем звене общеобразовательной школы. Ж., Информатика и образование, М., 1997, № 8.

Иванов И. Образованието и човешкото развитие. Сп. Педагогика, С., 1998.

Кабаиванов, Р. INTRANET и INTERNET средата, фактор за информатизация на обществото. Юбилейна научна сесия с международно участие, ВВОВУ "Васил Левски", Велико Търново, 1998.

Павлов, Д., Д. Чуровски, З. Върбанов. Педагогически измерения на компютризацията. С., Народна просвета, 1988.

Павлов, Д. Използване на компютърната техника в образованието. С., Народна просвета, 1988.

Петрова, М. и др. "Необходимост от осмисляне на обучението по информатика пред неинформатичните специалности във ВУЗ. Юбилейна научна сесия с международно участие, посветена на 120-годишнината от създаването на ВВОВУ "В.Левски" – 25–26. 06. 1998, гр.В.Търново.

Петрова, М. Обучението по информатика в неинформатичните специалности в INTRANET среда. Юбилейна научна конференция с международно участие на тема "ИНТЕРНЕТ – среда за нови технологии", 14–17. 10. 1998.

Петрова, М. Нови възможности за обучението по информатика в неинформатичните специалности в комуникационно-информационната среда на INTERNET. Юбилейна научна конференция с международно участие на тема "ИНТЕРНЕТ – среда за нови технологии", 14–17. 10. 1998.

Петрова, М. И др. Информационно-управленската система на ВУЗ в условията на нови информационно-комуникационни среди. Юбилейна научна конференция с международно участие на тема "ИНТЕРНЕТ – среда за нови технологии", 14–17. 10. 1998 г.

INFORMATIZATION AND EDUCATION – TENDENCIES IN THE PROGRESS

MARIANA PETROVA

Summary

The symbiosis informatization-education is a fundamental precondition for forming today the tomorrow image of the society. Generalized and defined are the problems of training in informatics without pretending for completing as well as for their manifoldness so of the complexity of the dependencies of this teaching with the education and informatization of society.